

Zatiranje pelinolistne ambrozije (*Ambrosia artemisifolia* L.) in plevelov na strniščih

Pričelo se je cvetenje alergene pelinolistne ambrozije, ki še vedno raste na nekmetijskih zemljiščih ob robovih cest, poti ter na kmetijskih zemljiščih na robovih koruznih njiv, na letos sejanih njivah lucerne oz. detelje in na neobdelanih strniščih. Prizadevanja komunalnih in cestnih služb ter kmetovalcev se pri množičnosti pojavljanja ambrozije na Primorskem pozna, saj jo je manj kot v preteklih letih. K zmanjšanju je na Goriškem gotovo pripomogel tudi naravni sovražnik ambrozije ambrozijev lepenec (*Ophraella communis* LeSage), ki z objedanjem rastlino oslabi in prepreči njeno cvetenje in semenje.

Zaradi velikega števila občutljivih ljudi tudi pri nas je MKO izdalo [»Odredba o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu *Ambrosia*«](#), ki je začela veljati 31. julija 2010. **Imetniki zemljišč so dolžni ambrozijo odstraniti s koreninami vred ali njihov nadzemni del tako, da se v tej rastni dobi ne obraste več.** Odstranitev rastlin je potrebno opraviti **ČIMPREJ**, da preprečimo cvetenje in sproščanje cvetnega prahu v okolico.

Pelinolistna ambrozija je občutljiva na poškodbe koreninskega sistema, hkrati pa ima veliko sposobnost obnavljanja nadzemnega dela z odganjanjem iz stranskih spečih popkov, ki so v pazduhah listov ali stranskih vejic. Ta lastnost rastlini omogoča, da se uspešno obnovi tudi po zelo intenzivnih poškodbah in po pogosti košnji ali mulčenju. Pelinolistno ambrozijo lahko zatiramo mehansko ali s kemičnimi sredstvi.

1. Mehansko zatiranje lahko izvedemo :

- **s puljenjem mladih rastlin** preden se močno ukoreninijo. Na ta način rastline 100 % učinkovito zatremo. Če izvajamo puljenje, ga je potrebno izvesti dokler so rastline manjše in ga ponavljati vse dokler vznikajo nove rastline.

Izpujene **še ne cvetoče** rastline zbiramo v plastičnih vrečkah, ki jih nato odložimo k ustreznim odpadkom (smeti, kompost ali gnojišča) ali pa jih zažgemo. Izpujenih rastlin, ki so že **oblikovale seme** ne priporočamo odlagati na kompost, gnojišča ali v zabojnike za smeti. Priporočamo sežig, seveda v okviru možnosti in predpisov, ki omejujejo kurjenje v naravi in v urbanem okolju. **Osebam, ki že imajo alergije, odsvetujemo stik s cvetočimi rastlinami ambrozije.**

- **Mulčenje ali košnjo** lahko uporabimo kot ukrep za omejevanje kaljenja semen na majhnih površinah, npr. na gradbiščih in nekaterih drugih nekmetijskih površinah.

Tla in/ali mlade rastline prekrijemo z mulčem (senom, odkosom trav, itd.) kar prepreči kalitev semen in nadaljnji razvoj. Na gradbiščih ali tudi na manjših neposejanih gredicah lahko namesto mulča uporabimo prekrivala iz (črne) plastike, s čimer zmanjšamo svetlobo na površini tal ter dvignemo temperaturo tal do te mere, da uničimo mlade rastlinice in preprečimo kalitev semen.

- **Na večjih nekmetijskih in kmetijskih površinah (strnišča)** izvajamo **mulčenje ali nizko košnjo** s ciljem preprečevanja cvetenja in tvorjenja semen in izčrpanja rastlin.

Košnja oz. rezanje naj poteka čim bližje tal tako, da zmanjšamo možnost obraščanja, vendar brez poškodb na površini tal, ker s tem pospešimo kalitev semen. Odrasle rastline **ponovno mulčimo, preden zacvetijo**. Ponorovno odrasle rastline zacvetijo že majhne (10-15cm).

2. Kemično zatiranje pelinolistne ambrozije s herbicidi:

- **Za zatiranje ambrozije in drugih semenskih in večletnih plevelov na strniščih in drugih nekmetijskih zemljiščih lahko učinkovito uporabimo neselektivne herbicide na osnovi aktivne snovi glifosat. Plevela tretiramo v času bujne rasti tik pred cvetenjem ambrozije s priporočeno količino vode od 100- 200 l/ha.**

Za enoletne plevela (ambrozijo) lahko na hektar uporabimo nižje priporočene odmerke sledečih pripravkov: BOOM EFEKT – 2- 9 l/ha, BQM SUPER – 2- 10 l/ha, SHYFO – 1,5 – 3 l/ha in TAJFUN 360 - 2 - 6 l/ha. Vsa sredstva imajo glifosat v obliki izopropilamino soli. Glifosati v obliki kalijeve soli so: **ROUNDUP ENERGY – 1,5 - 8l/ha, ROUNUP DYNAMIC – 1,08 – 2,16 l/ha, RODEO PLUS – 1,5 - 5 l/ha in ROUNUP STAR – 5 l/ha.** Pripravek **CLINIC XTREME – 1,5 - 5,33 l/ha** vsebuje glifosat v obeh oblikah.

TOCHDOWN SYSTEM 4 - 2 -8 l/ha je glifosat v obliki amonijeve soli. Ta pripravek že vsebuje ustrezne dodatke, zato ni potrebno dodajati močil ali amonsulfata!

Priporočena količina vode za pripravo škropilne brozge je 100 – 400 l/ha.

Priporočeni odmerki na ha so navedeni v razponu, saj moramo za zatiranje prisotnih večletnih koreninskih plevelov količino herbicida povečati v skladu z NAVODILOM O UPORABI ! Neselektivni herbicidi zatirajo vse zelene dele rastlin, zato je potrebno preprečiti zanašanje na gojene rastline!

Priporočamo uporabo mehke vode (deževnica) ali pa trdi vodi predhodno dodamo dodatke za znižanje trdote vode. Ugotovljeno je, da so pri uporabi mehke vode učinkovitosti herbicidov na osnovi glifosata za 35 - 70 % boljše kot pri uporabi trde vode! Vsem zgoraj navedenim neselektivnim herbicidom lahko za izboljšanje učinkovitosti na strniščih dodamo močilo ali amonsulfat (dodamo ga v vodo prej kot herbicid), s tem pa lahko 20 % zmanjšamo tudi količino pripravka na hektar.

V suši in vročini rastline fiziološko mirujejo in je zato učinkovitost herbicidov manjša.

Učinkovitost zatiranja z neselektivnimi herbicidi je večja koncem poletja in začetek jeseni, ko rastline začenjajo polnit hranilne snovi v koreninski sistem in gre s tokom hranilnih snovi tudi aktivna snov globlje v korenine. **Na semena plevelov herbicid ne učinkuje in vzkalijo!**

Za zatiranje pelinolistne in drugih vrst ambrozije (*Ambrosia* sp.) na strniščih lahko uporabimo tudi Banvel 480 S v odmerku 0,75 L/ha ob porabi 200-400 L/ha vode za zatiranje večletnih koreninskih plevelov (slak, osat), ki se jih v okopavinah težko zatira in tudi ostalih semenskih enoletnih plevelov.

PRED UPORABO FITOFARMACEVTSKIH SREDSTEV OBVEZNO PREBERITE in UPOŠTEVAJTE navedbe na ETIKETI in NAVODILO za uporabo!

Več informacij o ambroziji in njenem zatiranju si lahko preberete na spletni strani [IVR](#) oz. [UVHVVR \(Navodila za zatiranje in preprečevanje širjenja pelinolistne ambrozije \(*Ambrosia artemisiifolia*\)\)](#).